

80 % e-faktura i Sverige 2024

2022-11-24

Version 1.5

Arbetsgrupp inom NEA

Nätverket för elektroniska affärer

Innehållsförteckning

1 Förkortningar/ förklaringar	3
2 Sammanfattning	3
3 Om uppdraget	5
3.1 Deltagare	6
3.2 Tidsperiod	6
3.3 Kvalitativ data	6
3.4 Kvantitativ data	6
3.4.1 Antal företag i Sverige	6
3.4.2 Antal fakturor i Sverige	7
3.4.3 E-faktura inom Offentlig sektor	7
3.4.4 Jämförelse andel e-fakturor i Norge	7
3.5 Målgrupp	8
3.6 Avgränsning	8
3.7 Definition av e-faktura	8
4 Triggers och Blockers	9
4.1 Triggers - Därför ska vi skicka och ta emot e-fakturor	9
4.1.1 Miljövänligt / hållbart	9
4.1.2 Enkelt och automatiserat	10
4.1.3 Tryggt och säkert	10
4.1.4 Snabbt och ekonomiskt	11
4.2 Blockers - Vad hindrar oss att skicka eller ta emot e-fakturor	12
4.2.1 Från Offentlig sektor – Till företag	12
4.2.2 Från SME-företag - Till Offentlig sektor	13
4.2.3 Från Storföretag - Till SME-företag	13
4.2.4 Från SME-företag - Till Storföretag	14
4.2.5 SME-företag - Till/från SME-företag	15
4.2.6 Företag utan ekonomisystem och Enskilda firmor	15
4.2.7 Redovisningsbyråer	15
4.2.8 Operatörer	16
5 Rekommendationer	17
6 Referenslista	18

1 Förkortningar/ förklaringar

NEA = Nätverket för elektroniska affärer.

Mikroföretag = SME-Företag med 0-10 anställda.

SME-företag = Small Medium Enterprises. Små-och medelstora företag med 0-249 anställda.

Storföretag = Företag med minst 250 anställda och uppåt.

Systemleverantörer = Leverantör av ekonomisystem

Operatörer = Leverantör av elektroniska fakturor och dokument

Peppol: Nätverk för elektroniska inköp och finns snart etablerat i hela Europa och i andra delar av världen.

Peppol-id: den elektroniska adress som används för att identifiera parter inom Peppol:s infrastruktur. Peppol-id är i de flesta fall en organisations organisationsnummer med ett prefix. Prefixet 0007 står för svenskt organisationsnummer.

GLN Global Location Number- används för att identifiera ett företag, en organisation, en fakturaadress eller en leveransplats.

B2B = Business to Business

B2G = Business to Government

G2B = Government to Business

B2C = Business to Consumer

2 Sammanfattning

Med visionen 100% e-faktura hela vägen och målet för NSG&B 2024 80% of the invoices sent in the Nordics are digital ¹ har arbetsgruppen undersökt förutsättningar för att nå dessa mål.

Det saknas officiell statistik hur många fakturor som skickas och tas emot i Sverige idag samt hur stor andel som skickas och tas emot via e-faktura. Detta gör det omöjligt att fastställa måluppfyllnad. Det stod tidigt klart för arbetsgruppen att det är en lång väg fram till 80% och att Sveriges företag måste ta ansvar för en hållbar ekonomi där varje faktura räknas.

Det är varken tekniska förutsättningar eller lagstiftning som står i vägen för ökad användning av e-faktura utan snarare invanda rutiner, gamla sanningar och okunskap.

Arbetsgruppen har arbetat med att identifiera vad som motiverar Sveriges företag och offentlig sektor att skicka och ta emot e-fakturor samt vilka hinder som finns idag i Sverige. Följande punkter har fastställts som triggers och blockers för att nå målet.

Vad som motiverar till användningen av e-faktura är:

¹ Nordic Smart Government .

https://nordicsmartgovernment.org/sites/default/files/2021-09/Implementation_plan.pdf

- Miljövänligt/Hållbart
- Enkel och automatiserat
- Tryggt och säkert
- Snabbt och ekonomiskt

I en undersökning från Oslo economics² nämns att Vismas Digitaliseringsindex rapport från 2019 visar att 90% av elektroniska fakturor betalas i tid, motsvarande siffra för PDF är 72% och 66% av pappersfakturor. Vilket visar att leverantörer får snabbare betalt för e-faktura. Trots detta så är användandet av e-faktura fortfarande lågt.

Med e-faktura direkt in ekonomisystemet har företag alltid realtids uppdaterad ekonomisk överblick och bättre stöd för beslut.

Vad som hindrar till användningen av e-faktura har vi valt att dela in utifrån kundsegment pga av att det förekommer olika förutsättningar samt operatörer och arbetssätt.

Följande grupper har vi valt att fokusera på:

- o Från Offentlig sektor till SME-företag
- o Från Storföretag till SME-företag
- o Från SME-företag till Offentlig sektor
- o Från SME-företag till Storföretag
- o Från SME-företag till SME-företag
- o Företag utan ekonomisystem
- o Redovisningsbyråer
- Operatörer inverkan och påverkan
- Arbetssätt och rutiner

Några exempel på hinder som nämns i rapporten är tex PDF-faktura med epost, affärsmodeller med startkostnader i varje enstaka affärsförbindelse, specifika och ibland högre krav på en e-faktura än en pappersfaktura som gör att det upplevs tidskrävande och ohanterligt. Det är stor variation inom offentlig sektor om man skickar e-fakturor eller inte. För att nå målet 80% e-fakturor måste även offentlig sektor skicka e-fakturor till alla typer av företag som valt att ta emot e-faktura. Signalvärdet av att offentlig sektor börjar skicka e-faktura till e-fakturamottagare är stort. Offentliga aktörer som skickar fakturor till företag bör se över hur de kan skicka e-faktura till sina företagskunder. För en SME-företagare är distributionskanalerna många tex via mejl, postalt, elektroniskt eller till internetbanken, detta bidrar till att tidsvinsten inte blir optimal förrän man uppnår en högre grad av inkommande e-fakturor. Offentlig sektor och större företag har ibland redan lösningar och avtal på plats som inte inkluderar e-fakturaflöden till SME-företag.

Sverige kan hämta inspiration från andra länder, tex Finland, som har en lagstiftning sedan 1 april 2019 gällande utgående e-fakturor³. Näringsidkare vars rörelse under räkenskapsåret överstiger 10 000 EURO har rätt att på begäran få fakturor i form av elektroniska fakturor. Edicom⁴ beskriver det också på sin hemsida att den finska regeringen 2020 erkände rätten att begära e-fakturor från leverantörer till alla offentliga eller privata företag som fakturerar mer än 10 000 EURO.

Är lagstiftningen vägen fram även i Sverige?

²<https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/nfd/dokumenter/rapporter/oe-rapport-2020-37-elektronisk-faktura.pdf>

³ <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190241#Pidm45053758696272>

⁴ <https://edicomgroup.com/blog/einvoicing-in-scandinavia>

I Norge har man haft stor hjälp i av att offentlig förvaltning och även stora företag gått i bräschen för omställningen till utgående e-faktura som “det nya normala”.

Infrastrukturen och tekniken är redan på plats! Rekommendation från arbetsgruppen är att skapa debatt och sprida kunskap om vad som motiverar och vilka hinder som finns för att öka användandet av att skicka och ta emot e-fakturor.

**Varje faktura räknas! - Sveriges företag måste bidra till en hållbar ekonomi.
Det jag skickar ska någon annan kunna ta emot elektroniskt.**

3 Om uppdraget

Uppdraget har sitt ursprung i gruppen Systemleverantörsforum inom NEA och genomlysning av NSG&B:s roadmap och målet: *80% of the invoices sent in the Nordics are digital*⁵.

Flera av NEA:s medlemmar såg vikten av att diskutera vad olika parter kan bidra med för att gemensamt nå det målet. Något som görs med stort engagemang i de egna organisationerna redan idag.

Arbetsgruppen som bildades bestod av representanter från systemleverantörer av ekonomisystem, operatörer, banker och offentlig sektor.

Initiala frågeställningar.

- Hur nära är vi 80% e-faktura i Sverige idag?
- Vad är en e-faktura?
- Varför ska man skicka e-fakturor?
- Varför skickas inte fler e-fakturor i Sverige?
- Vilken målgrupp ska arbetsgruppen fokusera på?
- Vad vill vi uppnå med rapporten?

Frågeställningar som rapporten på olika sätt ger svar på.

Avsaknad av aktuell statistik gör att vi idag inte vet hur stor andel av Sveriges fakturor som skickas eller tas emot som e-fakturor. Det gör att vi inte kan mäta måluppfyllnad. Trots det valde arbetsgruppen att gå vidare med analysen då uppskattningar visar att det är en lång väg kvar till 80%.

Samma definition av vad som är en e-faktura används som **Lagen om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling** (SFS 2018:1277). Med elektroniska fakturor avses fakturor som utfärdas, översänds och tas emot i ett strukturerat elektroniskt format som gör det möjligt att behandla dem automatiskt och elektroniskt. En PDF-faktura anses **inte** vara en e-faktura.⁶

⁵ Nordic Smart Government .

https://nordicsmartgovernment.org/sites/default/files/2021-09/Implementation_plan.pdf

⁶ Digg

[https://www.digg.se/kunskap-och-stod/e-handel/lag-forordning-och-foreskrifter/for-dig-som-ar-leverantor-till-offentliga-aktorer#:~:text=Enligt%20f%C3%B6reskrifter%20till%20F%C3%B6rordning%20\(2003,behandla%20den%20automatiskt%20och%20elektroniskt.](https://www.digg.se/kunskap-och-stod/e-handel/lag-forordning-och-foreskrifter/for-dig-som-ar-leverantor-till-offentliga-aktorer#:~:text=Enligt%20f%C3%B6reskrifter%20till%20F%C3%B6rordning%20(2003,behandla%20den%20automatiskt%20och%20elektroniskt.)

Arbetsgruppen beslutade att fokusera på Sverige och B2B, B2G, G2B och vad som motiverar till att skicka och ta emot e-fakturor men också vilka hinder som står i vägen för 80% e-faktura i Sverige. .

Utöver målet 80% e-fakturor 2024 har arbetsgruppen arbetat utifrån visionen **100% e-faktura hela vägen**. Förståelsen av att det som en part skickar ska mottagande part kunna ta emot utan manuell handpåläggning är betydande. Det är viktigt med ett ekosystem där både avsändare och mottagare upplever vinster med e-faktura.

Syftet med rapporten bestämde arbetsgruppen att vi vill skapa debatt och ökad kunskap för att nå målet 80% e-faktura 2024.

3.1 Deltagare

Gunilla Jaltsén – Visma Spcs Sammanställande

Anna Amgren – NEA Koordinator

Jennie-Ann Karlsson - Visma Spcs

Louise Westberg - Hogia

Erik Toernqvist - SAP

Lars Alm- Fortnox

Henry Arousell - Björn Lundén

Kerstin Wiss Holmdahl - SKR Sveriges Kommun och regioner

Sara Edholm - Bankföreningen (sakkunnig bank)

Henrik Möller - InExchange Factorum AB

Jennie Klaesson – Opus Capita

Anna Elverheim – Bolagsverket / NSG&B

3.2 Tidsperiod

Arbetsgruppen har under perioden mars 2021 till maj 2022 haft löpande möten. Slutrapport och presentation för NEAs styrelse genomfördes den 25:e Maj 2022.

3.3 Kvalitativ data

Arbetsgruppen har i huvudsak formulerat innehållet utifrån den kompetens som finns i arbetsgruppen och genom faktasamling från diverse externa källor enligt bifogad referenslista under punkt 11.

3.4 Kvantitativ data

3.4.1 Antal företag i Sverige

Enligt Tillväxtverkets basfakta⁷ om företag finns det cirka 1,2 miljoner företag i Sverige. 96% av dessa är Mikroföretag med färre än 10 anställda. SME-företag (0-249 anställda) utgör 99,9% av samtliga företag.

Trots att storföretagen, företag med minst 250 anställda, endast står för en mycket liten andel av antalet företag så står de för 40% av omsättningen och en tredjedel av antalet anställda. Medelstora SME-företag (50-249 anställda) motsvarar 20 % av omsättningen och antal anställda i näringslivet. SME-företag med upp till 49 anställda står för 40% av omsättningen och 45% av näringslivets anställda.

Antal företag (2021) baserat på typ av företag enligt Ekonomifakta⁸:

⁷ Tillväxtverkets basfakta

<https://tillvaxtverket.se/statistik/foretagande/basfakta-om-foretag.html>

⁸ <https://www.ekonomifakta.se/fakta/foretagande/naringslivet/antal-foretag-i-sverige/>

- 1 292 352 , Totalt antal företag
- 1 288 493. Antal företag exkl, offentliga företag
- 1 199 200, Antal företag som aktiebolag, handels- eller kommanditbolag, enskilda firmor & fysiska personer.
- 1 194 496, Antal företag exkl, offentlig sektor

3.4.2 Antal fakturor i Sverige

Det finns ingen samlad källa för hur många fakturor som skickas i Sverige utan arbetsgruppen har gjort en genomlysning av den samlade statistik som finns tillgänglig.

En undersökning från Tillväxtverket från 2017⁹ uppskattar att det skickas **860 miljoner fakturor** (inkl B2C) i Sverige från företag med minst 1 anställd. Undersökningen inkluderar inte företag med 0 anställda. Enligt SCB företagsregister finns det 881 000 enmansföretag i Sverige.¹⁰

I undersökningen från Tillväxtverket uppges att företag i genomsnitt skickar 3 293 fakturor men att det är stor skillnad mellan mikroföretag (500 fakturor) och stora företag (250 000 fakturor). Vidare framgår det av Tillväxtverkets undersökning att under 2016 ,skickade företag med minst 1 anställd 12% elektroniska fakturor. PDF-fakturor är inte inkluderade i dessa 12%, om vi lägger till PDF-fakturor är andelen 33% av totala antalet fakturor.

15% av företagens försäljning sker mot kvitto, dert är vanligast inom detaljhandeln och hotell och restaurang. Endast 8% av kvittona är elektroniska. Merparten av företags debitering sker via faktura.

Notera: Aktuella fakturavolymer saknas samt hur stor andel som utgörs av e-fakturor.

Arbetsgruppen har därför inte kunnat fastställa måluppfyllnad under 2021 och därmed heller inte kunnat mäta vilken utveckling som sker/kommer ske i form av ökning av elektroniska fakturor mellan företag och myndigheter i Sverige.

3.4.3 E-faktura inom Offentlig sektor

I DIGGs enkät från 2020 till offentlig förvaltning, framgår att hela 85 % av respondenterna ligger på minst 75% e-fakturering till andra statliga myndigheter. Det är oerhört positivt att det finns en stor mognad av e-fakturering hos myndigheterna. Den utomstatliga faktureringen har dock en väsentlig lägre andel e-fakturor.

3.4.4 Jämförelse andel e-fakturor i Norge

I en rapport från Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, maj 2020¹¹ framgick att marknadsandelen för elektroniska fakturor var 42% under 2019. Allt tyder på att andelen är högre i B2G än i B2B. Vidare uppskattas att marknadsandelen var 75-85 % i B2G-segmentet och 35-45 % i B2B-segmentet 2019. Samhällets totala tidsvinster från övergången till elektronisk fakturering ger en potentiell besparing på 4,2 miljarder NOK per år. Vinster relaterade till minskade distributionskostnader bidrar med en ytterligare potential på 1 miljard NOK per år.

⁹<https://tillvaxtverket.se/download/18.7b2b44bc15a9374dc0ead572/1489578353922/Slutrapport:%200%C3%96ka%20f%C3%B6retagens%20anv%C3%A4ndning%20av%20e-faktura%20och%20kvitton%20C3%84%202016-000911-03.pdf>

¹⁰ <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Foretagande/Naringslivet/Naringslivets-struktur/>

¹¹ Kartläggning av bruk av elektronisk faktura

<https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/nfd/dokumenter/rapporter/oe-rapport-2020-37-elektronisk-faktura.pdf>

3.5 Målgrupp

B2B - Business to Business, B2G - Business to Government, G2B - Government to Business

3.6 Avgränsning

I arbetet undantas e-faktura till privatperson då e-fakturering oftast sker genom internetbank.

Arbetsgruppen har inte heller fokuserat på utbyte mellan storföretagen då insyn saknas och insikter kring utmaningar inte framkommit.

Obligatorium om e-fakturering i Sverige- för fakturor från leverantörer till offentlig sektor finns redan på plats idag. Nu föreslår - Europeiska Parlamentet - att kommissionen rekommenderar generell obligatorium av e-faktura inom EU: "Explore the possibility of a gradual introduction of obligatory e-invoice across the Union by 2023, focusing on a significant reduction of costs of compliance, especially for SMEs. Issuing invoices should be administered only via state-operated/certified" system(s) with full data protection ensured"¹² (se annex avsnitt C).

Obligatorium av e-faktura ger helt nya förutsättningar för ökad användning av e-faktura i Sverige. Arbetet med rapporten har fokuserat på förutsättningar som är på plats idag, dvs inget obligatorium. Skulle ett obligatorium tillkomma ger det helt nya frågeställningar att ta ställning till som inte tagits hänsyn till i denna rapport.

3.7 Definition av e-faktura

Arbetsgruppen använder samma definition som Lagen om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling (SFS 2018:1277) för vad som är en e-faktura.

Med elektroniska fakturor avses i denna lag fakturor som utfärdas, översänds och tas emot i ett strukturerat elektroniskt format som gör det möjligt att behandla dem automatiskt och elektronisk.

En PDF-faktura anses **inte** vara en e-faktura.¹³

Den svenska lagen om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling baseras på ett EU-direktiv¹⁴ där det uttryckligen står - i skäl (7) att

“Fördelarna med elektronisk fakturering maximeras när upprättandet, sändandet, överföringen, mottagandet och behandlingen av en faktura helt kan automatiseras. Därför bör endast maskinell läsbara fakturor som kan behandlas automatiskt och digitalt av mottagaren anses överensstämma med den europeiska standarden för elektronisk fakturering. En ren bildfil bör inte anses vara en elektronisk faktura med avseende på tillämpningen av detta direktiv”.

Definitionen av en elektronisk faktura i den svenska lagen överensstämmer i sak med

¹² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0082_EN.html#title2

¹³ Digg

<https://www.digg.se/kunskap-och-stod/e-handel/lag-forordning-och-foreskrifter/for-dig-som-ar-leverant-or-till-offentliga-aktorer#:~:text=Enligt%C3%B6reskrifter%20till%20F%C3%B6rordning%20>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0055&from=HR>

EU-direktivet. Baserat på EU-direktivet och den svenska lagen gör SFTI¹⁵ och DIGG tolkningen att en e-faktura till en upphandlande myndighet eller enhet inte kan representeras, eller ersättas, av en bildfil som exempelvis en PDF-fil.

4 Triggers och Blockers

Arbetsgruppen har identifierat Triggers (Därför e-faktura) och Blockers (Hinder) som anledningar till att skicka eller ta emot en e-faktura. Dessa identifierade områden kan användas som underlag i diskussioner, utbildning eller marknadsföring.

4.1 Triggers - Därför ska vi skicka och ta emot e-fakturor

Välj en miljövänlig faktura, e-faktura

Enklare än så blir det inte att bry sig om miljön.

Det finns ingen risk att fakturan försvinner i posten eller i din mejl, alla **e-fakturor finns sparade** digitalt på ett ställe.

Slipp hantera papper, kuvert och frankering

Att använda e-faktura är **snabbare, enklare** och **minskar** risken för fel.

E-faktura ger dig **realtidskoll** på dina siffror.

Din e-faktura spelar roll

4.1.1 Miljövänligt / hållbart

- Genom att skicka och ta emot e-fakturor kan Sveriges företag och offentlig sektor bidra till en hållbar och miljövänlig omvärld. Detta genom ett minskat antal utskrifter och minskad manuell handpåläggning.
- PDF- faktura kan anses som miljövänlig utifrån att det skapas ett digitalt dokument men alltför ofta skrivs dessa fakturor ut för arkivering och miljövinningen går förlorad. Ofta krävs även manuell handpåläggning i ekonomisystemet vilket innebär ökad tidsåtgång.
- Myndigheterna i Norden har målsättningen att den nordiska regionen ska vara den mest integrerade och hållbara handelsregionen i världen 2027 och att företagsklimatet ska förenklas ytterligare.¹⁶

¹⁵https://skr.se/download/18.24f89a54180193cef70db04/1649831414614/SFTIs%20rad%20avs%20e-faktura%20och%20fakturakopia_200416.pdf

¹⁶ Nordic Smart Government roadmap <https://nordicsmartgovernment.org/roadmap>

4.1.2 Enkelt och automatiserat

- Idag finns teknik tillgänglig för att skicka och ta emot e-fakturer från de flesta ekonomisystem i Sverige.

Även det allra minsta företaget kan för en rimlig kostnad skicka och ta emot e-fakturer. På några få klick kan ett SME-företag enkelt skicka och ta emot e-fakturer via sitt ekonomisystem helt automatiserat.

- Flödet är enkelt och bygger på att Leverantör och Kund, inte har någon direkt koppling till varandra, utan går via Operatörer eller Peppol Accesspunkt. Operatörens uppgift är att se till att dennes kund oavsett format och teknisk lösning, kan kommunicera.
- Det finns etablerade format för e-faktura. Svefaktura-formatet har använts länge men avfördes av SFTI 1 april 2021 och rekommenderas inte för nya implementeringar. Peppols format (Peppol BIS Billing 3) kommer troligen att bli dominerande eftersom det är internationellt gångbart och dessutom stödjer Peppols format den europeiska fakturastandarden som är obligatorisk för offentlig sektor för att ta emot och leverantörer att skicka, om inte annan standard avtalas.
- Företag slipper arkivering av pappersfakturer och kan istället arkivera dessa digitalt.
- En ökad gränsöverskridande handel gynnas av snabba och smidiga leveranssätt för fakturer vilket uppnås med e-faktura.
- Smidigheten av att ha inkommande och utgående fakturer digitalt bidrar till en flexibel platsberoende arbetsplats.

4.1.3 Tryggt och säkert

- En e-faktura är baserad på strukturerad information (data), vilket innebär att det är läsbart för andra system. På så sätt kan andra manuella moment som stansning och efterbearbetning minskas. Därmed mänskliga fel och misstag, vilket kan orsaka ekonomiska konsekvenser eller försening i hela processen till och från kund.
- E-fakturorna är alltid tillgängliga för spårbarhet och ursprungskontroll. På så sätt säkerställs att informationen är korrekt i bokföringen. Tekniken finns för att säkerställa att fakturan kommer fram, och att du i annat fall får besked om motsatsen.
- En e-postad eller postal faktura riskerar i högre grad att glömmas eller komma bort än en e-faktura, vilket kan resultera i extra kostnader, felaktiga likviditetsprognoser och kan påverka kundrelationen.
- Trygghet i att e-fakturan alltid uppfyller kraven på vad en faktura ska innehålla.

4.1.4 Snabbt och ekonomiskt

I en undersökning från Oslo economics¹⁷ nämns att Vismas Digitaliseringsindex rapport från 2019 visar att 90% av elektroniska fakturor betalas i tid, motsvarande siffra för PDF är 72% och 66% av pappersfakturor.

- Med e-faktura direkt in i ditt ekonomisystem har du alltid realtids uppdaterad ekonomisk överblick.
- Enligt den norska utredningen “Kartläggning av användandet av elektronisk faktura”¹⁸ blir tidsvinsten för övergång till elektronisk faktura uppskattad till 1 minut för att skicka en faktura och 3-5 minuter för att ta emot en faktura.
- Enligt beräkningar från Ekonomistyrningsverkets (ESV) rapport (Uppdrag att analysera konsekvenser av ett krav på e-fakturerings till offentlig sektor 2015:44), inför att krav på e-faktura inom statlig sektor skulle införas, uppskattades en tidsbesparing på mellan 10-20 minuter per faktura
- Leverantörsfakturor som levererats direkt in i ekonomisystemet förenklar påminnelsehantering för betalning och därmed förhindras extra kostnader vid sen betalning.
- E-fakturor ger goda förutsättningar för statistik och uppföljning av tex inköp och försäljning. Vilket ger god inblick i företagets ekonomi.

¹⁷<https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/nfd/dokumenter/rapporter/oe-rapport-2020-37-elektronisk-faktura.pdf>

¹⁸ Kartlegning av bruk av elektronisk faktura

<https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/nfd/dokumenter/rapporter/oe-rapport-2020-37-elektronisk-faktura.pdf>

4.2 Blockers - Vad hindrar oss att skicka eller ta emot e-fakturor

Arbetsgruppen identifierade att olika kundsegment har olika förutsättningar för att skicka och ta emot e-faktura i Sverige. Hinder är specificerade utifrån de olika segmenten mer i detalj.

Gemensamt för alla segment är att fungerande, inarbetade arbetsätt och rutiner hindrar en snabbare acceptans och övergång till e-fakturor.

4.2.1 Från Offentlig sektor – Till företag

DIGG¹⁹ säger att utomstatliga mottagare ska kunna förvänta sig att få e-faktura från statliga myndigheter om man har förutsättningar att hantera dem, och förordar en ökad dialog för att uppmärksamma kunderna för e-fakturaflödet. Denna uppmaning från DIGG är väldigt positiv, eftersom mindre än 50% av statliga myndigheter når upp till 50% e-fakturering (hur stor andel som faktiskt uppnår 50% av utomstatlig fakturering framgår ej).

Enligt DIGGs föreskrifter om e-handel (13§)²⁰ ska fakturering från statlig myndighet till utomstatliga mottagare ske elektroniskt om mottagaren godkänner detta. Detta innebär att en utomstatlig mottagare kan efterfråga e-fakturor från statliga myndigheter och med grund i föreskrifterna ska statliga myndigheter därmed fakturera mottagaren elektroniskt.

Godkännande görs exempelvis genom att man i sitt ekonomisystem har aktiverat mottagande av e-fakturor. Vilket stöds i mervärdesskattelagen samt klagörande från Skatteverket enligt följande.

Enligt mervärdesskattelagen (11 kap 6§) ska en mottagare godkänna elektronisk fakturering. Det finns inget formkrav för godkännande, utan det kan vara muntligt, skriftligt eller genom så kallat konkludent handlande. Med konkludent handlande avses ett godkännande utan att det anges uttryckligen, till exempel att man tar emot en e-faktura och betalar den. Det finns ett klagörande från Skatteverket när det gäller bestämmelsen i 11 kap. 6 § mervärdesskattelagen: Om företag genom en aktiv handling i sitt ekonomisystem uttryckligen vill ta emot e-fakturor är det OK för offentlig sektor och företag att skicka sina fakturor till företaget den vägen. Det innebär att all manuell hantering kring att skicka e-faktura från offentlig sektor (och företag) inte längre behövs, vilket förenklar stort.

- Enligt Lag om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling (SFS 2018:1277) är det from 1 april 2019 lag på att skicka e-faktura till offentlig sektor. Motsvarande krav finns inte på offentlig sektor (förutom Diggs föreskrifter om e-handel 13§, se avsnitt ovan) att skicka e-faktura till utomstatliga mottagare tex SME-företag när denne valt att ta emot e-faktura.

Det är stor variation inom offentlig sektor om man skickar e-fakturor eller inte. För att nå målet 80% e-fakturor måste även offentlig sektor skicka e-fakturor till alla typer av företag som valt att ta emot e-faktura. Den stora vinningen är att ta emot e-faktura direkt i sitt ekonomisystem. Detta kan ske med gällande lagstiftning när mottagaren är registrerad som e-fakturamottagare, och separat överenskommelse behöver inte upprättas med varje specifik fakturamottagare.

- Signalvärdet av att offentlig sektor börjar skicka e-faktura till e-fakturamottagare är stort och mycket viktig för att kunna ta emot e-fakturor i Sverige. Offentliga aktörer

¹⁹<https://www.digg.se/kunskap-och-stod/e-handel/lag-forordning-och-foreskrifter/e-faktura-fran-statliga-myndigheter>

²⁰<https://www.digg.se/kunskap-och-stod/e-handel/lag-forordning-och-foreskrifter/e-faktura-fran-statliga-myndigheter>

som skickar fakturor till företag bör se över hur de kan skicka e-faktura till sina företagskunder. Offentlig sektor ställer ibland krav på sin leverantör utifrån okunskap. Det gäller oftast krav på att leverantören själv vid e-fakturering ska tillhandahålla **GLN (Global Location Number) eller Peppol-ID vilket en stor merpart av Sveriges företag inte har och inte heller har behov av när det gäller att skicka en e-faktura. GLN används för att precisera konkreta uppgifter, exempelvis "leveransställe" vid e-handel mellan parterna och behöver inte finnas vid e-fakturering. Peppol ID behövs enbart för mottagaren av fakturan, inte för avsändaren. Leverantör behöver därför inte ange något Peppol-id.

- Många fakturor från offentlig sektor skickas till privatpersoner och via internetbanken, vilket passar den målgruppen mycket bra. Men samma distributionskanal för SME-företag inklusive enskilda firmor, dvs till internetbank, innebär manuell inmatning av fakturan i ekonomisystemet. Detta är inte effektivt i ett elektroniskt ekosystem. En stor del av Sveriges småföretagare (42%)²¹ är enskilda firmor. De bör ha samma möjlighet till effektiv leverantörsfakturahantering i form av e-faktura som exempelvis aktiebolag. Det är rimligt att anta att enskilda firmor vill ha leverantörsfakturor in i sitt ekonomisystem, och sina privata fakturor till sin internetbank.

4.2.2 Från SME-företag - Till Offentlig sektor

- Offentlig sektor måste kunna ta emot elektroniska fakturor, det anges i lagen (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling, den så kallade e-fakturalagen. Statliga myndigheter har fler krav.
- Eftersom SME-företag måste enligt lag skicka e-faktura till Offentlig sektor ifrågasätter dessa ofta varför inte fakturor från offentlig sektor då också skickas som e-faktura. Att dessa instanser inte skickar e-faktura per default när deras kund är e-fakturamottagare bidrar till att effektiviseringen av att vara e-fakturamottagare uteblir.
- Större företag och offentlig sektor tillhandahåller webbportaler för mindre företag att registrera sina kundfakturor. Syftet med dessa är enbart att säkerställa att mindre företag utan ekonomisystem kan skapa e-faktura till offentlig sektor.
- Samsyn om vad som är obligatoriska fält gynnar alla parter på sikt. Det förekommer att offentlig sektor ställer specifika krav på fakturautställaren, utöver vad en faktura enligt lag måste innehålla men som det finns möjlighet att använda i standarden. De flesta svenska företag kan inte själva påverka funktionaliteten i sitt ekonomisystem, vilket gör att SME-företag som utsätts för vissa specifika krav upplever e-fakturering som allmänt krångligt och inte använder detta leveranssätt mer än nödvändigt.

4.2.3 Från Storföretag - Till SME-företag

- Det är stor variation inom storföretag om man skickar e-fakturor eller inte till SME-företag. För att nå målet 80% e-fakturor måste även storföretag skicka e-fakturor så att mottagande företag kan motta e-faktura direkt i sitt ekonomisystem. Se även avsnittet: Från Offentlig sektor till SME-företag, problemställningen är likvärdig.

²¹<https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/foretagsregistret/#:~:text=Fakta%20om%20F%C3%B6retagsregistret,procent%20av%20f%C3%B6retagen%20C3%A4r%20privat%C3%A4gda.>

- Många fakturor från storföretag skickas till internetbanken vilket innebär manuell inmatning av fakturan i ekonomisystemet. Detta är inte effektivt i ett elektroniskt ekosystem. Se även avsnittet: Från Offentlig sektor till SME-företag, problemställningen är likvärdig.
- Äldre och unikt utvecklade system hos storföretag kan innebära resurskrävande insatser för att förändra arbetssätt och processer upplevs dock inte idag som ett lika stort hinder som tidigare.
- Genom ett modernt synsätt och systemstöd, där stora företag säkerställer att alla deras kunder (företag, inkl. enskilda firmor) som är e-fakturamottagare kan förvänta sig motta sina fakturor som e-fakturor per default, kan andelen e-fakturor i Sverige öka markant.
- Större företag kräver ibland specifika insatser från SME-företag för att skicka e-faktura till dem. Det kan innefatta krav på viss storlek/omsättning, tillhandahålla vissa uppgifter eller tekniska specifikationer som SME-företaget varken har eller ska behöva uppge för att ta emot e-fakturan. Hindren och tidsinsatsen för att få sina leverantörsfakturor som e-fakturor blir stora för SME-företaget, och resulterar tyvärr ofta i utebliven e-faktura. Resultatet blir att man fortsätter som tidigare att acceptera att ta emot fakturorna utifrån avsändarens process, man kan helt enkelt inte påverka i tillräcklig grad.
- 2016 kunde Tillväxtverket konstatera att stora företag är de mest frekventa e-fakturaanvändarna och mikroföretagen är de som använder e-faktura minst. Vi får inte dra fel slutsatser utifrån detta, eftersom storföretagen inte skickade/skickar e-faktura till alla kundsegment tex mikroföretag. Mikroföretag år 2022 har också helt nya möjligheter att skicka och ta emot e-faktura i sina ekonomisystem.

4.2.4 Från SME-företag - Till Storföretag

- Det finns uppsättningsutmaningar "första gången" för SME-företaget som ska skicka e-fakturor. Det behöver vara ett gemensamt ansvar mellan systemleverantör och operatör att förenkla för storföretaget att ta emot e-fakturor från SME-företag.
- Det kan förekomma kostnader vid uppstart i faktureringsprocessen. Detta kan leda till att det inte är ekonomiskt försvarbart att ta emot e-faktura från leverantörer som skickar sällan eller oregelbundet. Vi ser ingen anledning till varför dessa kostnader finns.
- Teknik och lagkrav är inte ett hinder. Men det förekommer krav på direktkontakt med storföretaget för att komma igång att skicka fakturor, det räcker inte att båda partner finns sökbara i ett e-register.
- Testfakturor - "första gången måste du först skicka en test e-faktura innan du får skicka oss e-faktura". Denna typ av "kontakt" och "test" innan första fakturan skickas utgör hinder.
- Företag ställer krav på specifika format och information vilket försvårar processen för SME-företag att skicka e-fakturor.

4.2.5 SME-företag - Till/från SME-företag

- Mindre företag som inte kommit igång ser inte alltid tidsvinsten att skicka e-fakturor, då det uppfattas enklare och billigare att skicka PDF med e-post. Här kan existerande affärsmodeller vara ett hinder, då i vissa förekommande det är gratis eller till låg kostnad att skicka PDF via mejl. Problemet är att det inte är strukturerad information (data) vilket innebär att data kan förvanskas och i de flesta fall måste manuell handpåläggning göras i processen. När det inte är strukturerad data innebär det vare sig en effektiv hantering eller att data kan användas för uppföljning av inköp/försäljning etc.
- Idag finns det många olika sätt som en faktura kan distribueras till ett företag. Det kan komma fakturor till internetbank, via epost, postalt, Kivra eller som e-faktura. Detta gör att effektiviteten inte når sin fulla potential. Genom visionen *100% digitalt hela vägen* får vi det ekosystem vi önskar och alla fakturor går in och ut ur systemet samma väg. Då kan vi uppnå tideffektivisering på riktigt och ett helt elektroniskt flöde.
- Gamla vanor och arbetssätt är ett hinder då mindre företag inte har resurser att helt fokusera på det administrativa arbetet. Nya arbetssätt och rutiner tar initialt extra tid att etablera, och det är då svårt att identifiera vinsten. SME-företagaren ser inte alltid sin egen tid som en kostnad.

4.2.6 Företag utan ekonomisystem och Enskilda firmor

- De allra minst företagen kan ibland av ekonomiska skäl bokföra manuellt eller använda enkla gratisprodukter utan e-faktura stöd och det hindrar möjligheten att skicka eller ta emot e-faktura annat än via fakturaportaler.
- Ca 170 000 eller 15% av Sveriges småföretag saknar idag ett ekonomisystem enligt beräkningar från Visma, företagen är ofta av hobbyverksamhet och antalet fakturor är relativt få. Företag som hanterar kund- eller leverantörsfakturor står då till stor del helt utanför möjligheten att skicka eller ta emot elektroniska fakturor enligt det vi i arbetsgruppen definierar som e-faktura och utan manuell hantering.
- Enskilda firmor: Det finns i Sverige ca 500 000-600 000 enskilda firmor. För att uppnå 80% e-faktura är det av stor vikt att det är smidigt för dessa att, precis som andra företagsformer, vara sökbara i nätverk, t.ex. i NEA.s e-register och Peppols nätverk.

Deras registrering ska kunna, precis som idag, ske utan ytterligare krav på exempelvis inköp av GLN nummer, vilket skapar ytterligare komplexitet. De kataloger/nätverk som finns idag måste stödja att även enskilda firmor kan registrera sig utifrån sitt organisationsnummer/personnummer.

4.2.7 Redovisningsbyråer

- Kräver att kunden till redovisningsbyrån på något sätt har tillgång till e-fakturor för att godkänna eller attestera för kontroll av fakturan eller godkänna för betalning. Detta kräver helt nya rutiner och arbetsprocesser mellan kund och redovisningsbyråer än vad som är det vanligaste idag. Lösningar finns dock i de flesta ekonomisystem för att samarbeta mellan kund och redovisningsbyrå.

4.2.8 Operatörer

Operatörer bör verka för att deras kunder har ett smidigt flöde för e-faktura utan hinder på varken avsändande eller mottagande parts sida. Blandningen av olika affärsmodeller bland operatörer och 'godkännande-processer' mellan företag är ett hinder för att enkelt och effektivt komma igång med e-faktura.

- Det behövs en samsyn bland operatörer gällande adresserings- och valideringsprinciper
- Idag tillhandahålls printfunktion till de företag som inte kan ta emot e-faktura vilket har varit viktigt initialt. För framtiden kan det snarare ses som ett hinder. Här kan existerande affärsmodeller vara incitament till att inte driva på e-faktura i högre utsträckning.
- Operatörer sluter upp och registrerar sina kunder i NEAs e-register parallellt med registrering i Peppols katalog. Då borde behovet att göra uppslag i en rad olika operatörers nätverk upphöra och förenklas. I NEAs e-register kommer även enskilda firmor att vara sökbara.
- Operatörer bör tillhandahålla leveransoptimering (innebär att avsändaren överlåter till operatören att avgöra leveranssättet; e-faktura om det går, i andra hand.. osv.

5 Rekommendationer

Arbetsgruppen önskar skapa debatt och sprida kunskap i Sverige för att få ökat fokus på utmaningar som finns i Sverige kring e-fakturering, tex att ett företag som "anmält sig" för e-faktura i ett e-fakturaregister inte ska behöva ytterligare komplicerad onboarding för att ta emot e-fakura. Det finns inga lagliga hinder för e-fakturering eller lagkrav på komplicerade anslutningsprocesser idag.

Vi måste skapa förutsättningar för Sveriges företag och offentlig sektor att skicka och ta emot e-fakturor på ett enkelt och naturligt sätt.

Vi bör presentera några goda exempel på större företag som lyckats ställa om sin fakturering till e-fakturering på ett framgångsrikt sätt även till och från SME-företag.

Offentlig sektor bör visa vägen och själva skicka e-fakturor i större utsträckning till SME-företag.

DIGG bör hos all offentlig förvaltning förankra att e-faktura verkligen skickas till de kunder som är uppsatta som e-faktura i t.ex. Peppol som mottagare. Det är vad kunden förväntar sig.

Systemleverantörer till SME-företag bör säkerställa på ett smidigt och enkelt sätt att deras kunder kan ta emot e-faktura.

Operatörer bör fokusera på smidiga processer för både avsändare och mottagare avseende e-faktura utan hinder som försvårar för endera parten.

Motivera företag att ange sitt företags e-fakturaadress på exempelvis allabolag.se, hitta.se, hemsidor mm.

Om kund är e-fakturamottagare, bör samtliga leverantörer/systemleverantörer/operatörer verka för att kunden får sina leverantörsfakturor som e-faktura.

Infrastrukturen och tekniken är redan på plats!

**Varje faktura räknas! - Sveriges företag måste bidra till en hållbar ekonomi.
Det jag skickar ska någon annan kunna ta emot elektroniskt.**

6 Referenslista

- Nordic Smart Government .
https://nordicsmartgovernment.org/sites/default/files/2021-09/Implementation_plan.pdf
- Finlex: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190241#Pidm45053758696272>
- Edicom: <https://edicomgroup.com/blog/einvoicing-in-scandinavia>
- DIGG:
[https://www.digg.se/kunskap-och-stod/e-handel/lag-forordning-och-foreskrifter/for-dig-som-ar-leverantor-till-offentliga-aktorer#:~:text=Enligt%20f%C3%B6reskrifter%20till%20F%C3%B6rordning%20\(2003,behandla%20den%20automatiskt%20och%20elektroniskt.](https://www.digg.se/kunskap-och-stod/e-handel/lag-forordning-och-foreskrifter/for-dig-som-ar-leverantor-till-offentliga-aktorer#:~:text=Enligt%20f%C3%B6reskrifter%20till%20F%C3%B6rordning%20(2003,behandla%20den%20automatiskt%20och%20elektroniskt.)
- Tillväxtverkets basfakta
<https://tillvaxtverket.se/statistik/foretagande/basfakta-om-foretag.html>
<https://tillvaxtverket.se/download/18.7b2b44bc15a9374dc0ead572/1489578353922/SI%20utrapport:%20f%C3%96ka%20f%C3%B6retagens%20anv%C3%A4ndning%20av%20e-faktura%20och%20kvittor%20f%C3%84%202016-000911-03.pdf>
- Ekonomifakta. <https://www.ekonomifakta.se/fakta/foretagande/naringslivet/antal-foretag-i-sverige/>
- Oslo economic:
<https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/nfd/dokumenter/rapporter/o%20e-rapport-2020-37-elektronisk-faktura.pdf>
- Europeiska Parlamentet:
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0082_EN.html#title2
- EU direktiv
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0055&from=HR>
- SKR: https://skr.se/download/18.24f89a54180193cef70db04/1649831414614/SFTIs%20rad%20avs%20e-faktura%20och%20fakturakopia_200416.pdf
- Digg:
<https://www.digg.se/kunskap-och-stod/e-handel/lag-forordning-och-foreskrifter/e-faktura-fran-statliga-myndigheter>
- SCB <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/foretagsregistret/#:~:text=Fakta%20om%20F%C3%B6retagsregistret,procent%20av%20f%C3%B6retagen%20C%C3%A4r%20privat%20A4gda.>
- Peppol BIS Billing 3
<https://sfti.se/sfti/standarder/peppolbisochsvehandel/peppolbisbilling3.49021.html>
- Digg
<https://www.digg.se/e-handel-och-e-faktura/e-faktura/offentlig-aktor>
<https://www.digg.se/e-handel-och-e-faktura/e-faktura>
<https://www.digg.se/publicerat/forfattningssamlingar/2021/foreskrifter-om-hantering-av-bestallningar-och-standarder-vid-elektroniskt-informationsutbyte>
- SCB
<https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/foretagsregistret/#:~:text=Fakta%20om%20F%C3%B6retagsregistret,procent%20av%20f%C3%B6retagen%20C%C3%A4r%20privat%20A4gda.>

- Kartlegning av bruk av elektronisk faktura
<https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/nfd/dokumenter/rapporter/o-e-rapport-2020-37-elektronisk-faktura.pdf>